

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul IV. — No. 22.

30 Maiu 1899.

CENSURA MAGHIARA

În numărul din urmă am publicat o întreagă listă de ziare, reviste și cărți românești, pe care cîrmuirea ungurească nu le lasă a pătrunde pe așa zisul teritor al Coroanei Sf. Ștefan. Cetitorii noștri s'au putut convinge din acea listă, că pînă și cele mai inofensive produse ale literaturii noastre sunt osîndite de furia maghiarismului și astfel confiscate și arse la frontiera Ungariei. Dacă și ziare blînde ca «*Universul*», reviste ca «*Tinerimea Română*», și scrieri didactice ca *Manūal de stil și compozițiune* al d. I. Manliu sunt oprite a ajunge în mîinile Românilor de peste munți, trebuie să înțelegem că aici numai avem a face cu măsuri polițienești comune fie-cărui Stat, care vrea să-și ferească populațiunea de scrieri subversive și de proclamații incendiare, ci cu un *adevărat sistem de persecuție* a întregii noastre producțiuni literare.

Scopul acestor draconice confiscări este vădit: a face Românilor, care gem sub călcîiul brutal al îngîmfăților Maghiari, cu neputință de a urma și ei dezvoltarea intelectuală a României. Censura aceasta infamă și nepomenită într'un Stat modern

are astfel rolul de a suplini zidurile chinezești ce lipsesc încă Ungurilor, deși ai crede că Carpații i-ar putea mulțumi.

Dar ni se va spune, «acesta este dreptul Ungariei». Așa? D'apoi atunci Ungaria trebuie să aibă și dreptul de a opri întreaga noastră corespondență cu acea țară! Dar chiar admițînd că Ungurii au dreptul de a opri intrarea producțiunilor noastre literare la ei, urmează de aci oare ca noi să stăm cu mîinile în sîn în fața unei astfel de nerușinari? Cum, noi nu avem posibilitatea de a le plăti Maghiarilor cu aceeași monedă? Dacă ni se oprește exportul producțelor noastre economice în Ungaria, ce facem? Oprim și noi în mod firesc importul din țara Ungurească precum am mai făcut-o. Să nu se poată trage de aici o consecință logică? Ni se pare că da, și am da o probă de lipsă de demnitate și de bun simț dacă nu am pune în practică asemenea represalii.

Zi de zi ne inundează mulțime de cărți, ziare și reviste maghiare.

De alungul bulevardelor noastre sunt înșirate zilnic mii de calendare, romanuri și nuvele ungurești, expuse spre vînzare. Ba pînă și chioșcurile noastre de ziare sunt tixite de ziare maghiare. Toată colonia ungurească

din țară, toată Secuimea de aici, și cea cultă, ingineri, negustori, meseriași, precum și cea mai puțin cultă citește literatură maghiară, abonează și primește neconturbată ziare și cărți maghiare. Toate aceste publicațiuni represintă, pentru Ungaria, un export destul de considerabil. Dar ele sunt de mai mare importanță încă din punctul de vedere al cultivării conștiinței naționale maghiare în Ungurii care se găsesc așezați la noi în țară.

Ei bine, *de ce să mai permitem noi acest import?* Ne oprește constituția? Ar fi absurdă o asemenea argumentare.

Constituția noastră este pentru noi, pentru cetățenii români; ea garantează libertatea presei ce se tipărește aici, în această țară, ea nu poate constitui o pavază pentru literatura maghiară ce se tipărește în alte țări. Putem deci foarte bine să răspundem la prigonirile producătorilor noastre literare, oprind *en bloc* intrarea ori și cărei publicațiuni maghiare pe teritoriul nostru. Aiei nu mai încep frazeologii sarbede și declamații bombastice despre liberalism. Vorba este, că la lovituri trebuie să răspunzi tot prin lovituri, iar nu prin o indulgență bolnăvicioasă.

Recomandăm această propunere celor în drept de a o pune în practică.

Lares.

PERSECUȚIILE ÎN BUCOVINA

Dumnezeu să mai înțeleagă așa numita politică a guvernului austriac. Pe unele naționalități le protejează, pe altele le pri-

gonește orbește. Între aceste din urmă sunt și frații noștri români din Bucovina, care de un cîrîd de vreme nu mai pot trăi în țărișoara lor de răul goanelor și prigoanelor la care sunt expuși.

După ce limba lor națională nu este respectată de loc, deși Austriacii «ocupaseră» (!) Bucovina ca o țară curat românească, după ce în funcțiuni, magistratură și în învățămînt elementul român băștinaș nu este aproape de loc reprezentat, — acum guvernul local al Bucovinei s'a apucat să copieze pe Unguri. El, confiscă aproape fie-care număr al ziarului *Patria* și îi expulzează redactorii, care sunt năcuți în Ungaria sau Transilvania. Pînă acum au fost expulzați domnii *A. Desseanu* și *Victor Braniște*. Se zice, că și prim-redactorul *Patriei*, d. *Dr. Valerie Braniș'e* ar fi luat la ochi.

Patria înfățișează această intolerabilă situație în următoarele culori:

«Toate aceste sunt dovezi prea grave și ne arată sistemul numit *a nimici* cu totul neamul român. Ar fi însă greșit și o dovadă de vedere scurtă, dacă am atribui toate aceste numai inițiativei unor persoane delă guvernul local; din contră, noi observăm aceste deja de decenii, sistemul, care tinde la nimicirea noastră a fost susținut și de antecesorii actualului guvern și a avut chiar succes: Bucovina care a fost la încorporare cu Austria o țară curat română, a devenit în timp relativ scurt o țară locuită în mare parte de străini, și noi am fost reduși la o minoritate.

«Nu e deci guvernul local, nu e Würfel, nici Tumlirz, sau Skeld cauza politice de nimicire a neamului nostru, ei sunt numai *executorii voinței guvernului central*, care se vede, că și-a pus această țintă. Fie, că birocrăția vieneză crede într'adevăr la restabilirea ucraină, fie că numai voește să ne dee pe noi pradă Rutenilor, ca să-i mîngîie pe aceștia pentru ceea ce nu le dau în Galiția, fie ori și cum, politica oficială austriacă în acord cu cea ungară și-a pus evident ca țintă: stingerea neamului

român de pe teritorul acestui stat. Deosebirea e numai, că Maghiarii întrebunțează mijloace mai fățișe, însă cu mai puțin succes, pe cînd la noi se întrebunțează mijloace mai ascunse, însă cu mult succes.

«Față cu această constatare trebuie să tragem acu consecvența. Noi cunoaștem toate cele expuse de mult, sistemul dușmanos nu ne e de fel nou, numai formele, în cari se arată divin în timpul din urmă mai aspre și mai pronunțate, deci am trebui să ne afirmăm și noi într'un mod corespunzător acestei schimbări. Acu e timpul, ca reprezentanții noștri parlamentari, conștiinți de misiunea și responsabilitatea, care au primit-o, să-și îplinească datorința».

Atitudinea guvernului din Bucovina ca și a celui central care-l tolerează e de natură a înstrăina cu desăvîrșire pe Românii de acolo de sentimentele pe cari ei le-au avut pînă acum. E revoltător ceea ce se petrece în Bucovina. Dar e și absurd. Pentru că oricît de mic ar fi numărul populației române de acolo, ea este însoțită în lupta ei de simpatiile tuturor Românilor de aici și din vecina împărăție. Apoi, dacă veniturile din Bucovina, care se încumătă a tăia și spinzura ca într'o satrapie asiatică cred că vor înfrînge cu acest chip mișcarea generoasă a Românilor bucovineni, ei se înșală amarnic. Nu se frînge un popor care are la spate milioane de frați de acelaș sînge și animat de aceiași mîndrie națională.

Vai de Austria, ajunsă azi pe mîinile unor cîrpaci politici pe cît de imbecili, pe atît de violenți!

Ligist.

Delegații Secțiunii de București

În adunarea generală a Ligii culturale ținută în ziua de 23 Mai a. c., în localul Ligii din str. Nouă No. 3, s'au ales următorii delegați pentru congresul Ligii ce se va ține la Ateneu în 6 Iunie.

1. Adamescu Gheorghe, profesor
2. Anghelescu D., colonel
3. Alevra Vasile, comptabil la Banca N.
4. Boambă G. I., proprietar
5. Bolintineanu C. St., proprietar
6. Bursan G. G., avocat
7. Balotta Gr. N., inginer
8. Bacalbașa Anton, ziarist
9. Baboianu-Droc Ion, profesos
10. Cosăcescu N., profesor
11. Delavrancea B. St., avocat
12. Demetrescu M. Z., casieru Băncei N.
13. Florescu A. D., proprietar
14. Frunzescu Emil, avocat
15. Furcă C. N., avocat
16. Furnică D. Z., comerciant
17. Grădișteanu I. C., proprietar
18. Ionescu Eft. T., funcționar
19. Lambru Ștefan, funcționar
20. Lupașcu Al., proprietar
21. Miculescu Al., proprietar
22. Micu Pandeli, funcționar
23. Morandini Ir., avocat
24. Negoescu Ioan I., funcționar
25. Păltineanu Barbu, avocat
26. Periețeanu-Buzău S., avocat
27. Popa G., profesor
28. Popovici Max., dr.
29. Popescu Vergil, profesor
30. Quintescu N., prof. universitar
31. Rădulescu Motru C., profesor
32. Simionescu P., direc. al Băncei N.
33. Smideanu Matei, func. la f. de tutun
34. Secula Sept. S., licențiat în litere
35. Stavir Gr. G., inginer
36. Ștefănuț Vasile, func. la atelier c. f. r.
37. Talașescu C., funcționar c. f. r.
38. Țerușianu Panteli, inginer
39. Tudoriu, loc.-colonel
40. Urechia V. A., profesor universitar
41. Vlădescu M., profesor universitar
42. Vardala Radu R., inginer.

„LOS VON UNGARN“

Cea mai nouă lozincă a Germanilor din Austria este aceasta: *Los von Ungarn!* adică: *Să ne desfacem de Ungaria*, ceea ce însemnează ca Austria să nu mai admită nici un fel de comunitate politică între sine și între țara șovinismului.

Strigătul acesta a devenit popular dincolo de Laita. La început, acum vr'o zece ani, numai mititelul partid al Germanilor extremiști care ascultau și ascultă de svaturile celebrului irredentist *G. von Schönerer* cereau în programul lor ca Ungaria să fie dată afara din legăturile de Stat cu Austria și să-și facă de cap cu mult râvnita «independența», pe care *kossulhișiii* maghiari de o jumătate de secol o poartă în gură și fac mereu paradă frazeologică cu ea. Aceștia din urmă țineau foarte mult să dovedească mereu că Ungaria ar fi suferind mari neajunsuri de ordin politic și economic în urma legăturii sale de Stat cu cealaltă jumătate a imperiului habsburgic și căutau să înfățișeze țara în veștmîntul vestalic de martiraj.

Lumea care știe ce imense avantaje a avut și are Ungaria în această comunitate politică nu prea înțelegea lamentațiunile și perorațiile *kossuthismului*.

Căci era și este evident, că dacă Țara Ungurească a parvenit să aibă acea nevisată influență politică pe care o are de la 1867 încoaci, aceasta se datorește aproape exclusiv acestei comunități. Isolată și «independentă», Ungaria era să fie un Stat de mîna a treia, fără vot în marile chestiuni europene și mai ales în afacerile orientului european.

Subminată de curențele profunde de ură ale naționalităților de veacuri subjugate, Ungaria «independentă» de mult făcea explozie și de mult se isprăvea cu grandomania acestui popor mic și incult. Dacă

ea s'a susținut și s'a dezvoltat atît de repede, aceasta a putut-o face numai pentru că forțele acumulate de secole în Austria i-au stat într'ajutor.

Virită ca o pană între marele și puternicul element german și între nesfîrșitul element slav ce era să se aleagă din această țară? Insulă de nisip între valurile furibunde ale acestor două oceane de popoare, Ungaria se cufunda de mult și nu mai avea ocazie să încurce lumea cu caricaturile sale de bărbați politici ca d'alde Tisza, Bánffy, Széll *e tutti quanti*.

Proști și trufași cum sunt ei, Maghiarii nu admiteau acest raționament. Ei se credeau indispensabili în Europa și mai ales în comunitatea lor cu Austria. De aici fenomenala și respingătoarea lor insolență.

Dar în cele din urmă Germanii din Austria au deschis ochii și s'au convins, că, din al lor punct de vedere, este absurd a mai face menaj comun cu Ungurii și de zece ani încoaci, această convingere s'a lățit atît de mult în Austria, încît *azi sunt trei partide acolo*, partidul lui Schönerer, partidul social creștin al lui Lueger și cel poporal care cer ca Austria să rupă orice legături politice și economice cu Ungaria, lăsînd-o în știrea Domnului.

În fața acestui curent de divorț politic, Ungurii au început să mai lase tiradele lor separatiste iar *azi ei* sunt aceia care aleargă cu limba scoasă după o prelungire a dualismului politic, mulțumiți numai cu o autonomie vamală.

A început să licărească și în mintea lor de demagogi ceva lumină și astfel începe să le fie groază de perspectiva izolării.

De aceea, de astă dată, nu mai pot ei trage pe sfoară pe Austriaci, ci vor fi nevoiți a primi să suporte și ei sarcine egale, dacă vor să aibă și de aci încolo paritate de drepturi cu Austria.

Nerva.

CNUTUL RUSESC IN FINLANDA

Sus la Mează-Noapte, un întreg popor se sbate sub biciul de foc al despotismului. Rusia oficială a decretat nimicirea poporului Finlandez și contopirea lui în pravoslavnică și de iuft mirositoare Muscălime.

Finlandezii n'au nici o vină. Ei nu sunt nici revoluționari, nici svăpăiați. Popor serios și blind, ajuns prin propria sa muncă și prin virtuțile sale naționale la un considerabil grad de cultură intelectuală, existența lui a fost totdeauna un ghimpe în ochii lăcomiei panslaviste. Muscălimea nu suferă o altă nație și o altă cultură sub sceptrul Țarului decît cea rusească.

Ca și cînd Rusia, care acoperă ea singură aproape două continente, nu ar fi destul de mare și de încăpătoare pentru ca într'însa să poată trăi și să se poată desvolta toate popoarele sale ajunse la conștiința individualității lor naționale! Dar nesațul muscălesc nu cunoaște margini. După strivirea Polonilor, a Românilor din Basarabia, a Nemților din provinciile baltice, acum Muscalii s'au apucat să desființeze și pe Finlandezi.

Și cînd te gîndești cum își motivau Muscalii resboaele lor contra Turciei cu fraze late despre «emanciparea populațiilor creștine», și cînd te gîndești cum declamau diplomații rusești prin congresele europene despre trebuința de a se asigura «independența și libertatea de desvoltare» a popoarelor balcanice!

Vai de sufletul acestor popoare, dacă o soartă nemiloasă le-ar pune vr'odată la discrețiunea Muscalilor! Vai de această fragedă cultură occidentală, pe care noi, popoarele mici din Orient, ne-am cîștigat-o prin lupte titanice și muncă încordată, dacă urgia vremurilor ne-ar face să atîrnăm de la această bunăvoință rusească!

Soarta Polonilor, a Românilor basarabeni, a Germanilor baltici și a Finlandezilor ne-ar aștepta pe noi pe toți!

I. G. G.

DARUL DANAIC

Toate cercurile românești de peste Carpați sunt nedumerite de rezultatele «marnimosului» ofert al guvernului maghiar de a veni în ajutorul preoțimei române. Toată lumea prevede că este o cursă la mijloc, că guvernul speră, că cu ajutorul acestui cal troian introdus în cetățuia autonomiei bisericei românești are să sub sape și autonomia aceasta și bazele de rezistență politică ale Românimii de peste munți.

«Unirea» dela Blaj, organul mitropoliei românești gr. catolice vorbind despre chestiunea acestui ajutor face următoarele reflecțiuni:

Nu vrea să dispară de pe scenă chestiunea ajutorului de stat, ce se dă preoțimii române și nici nu poate să dispară. Pentru că s'au aflat bisericile române în situație mai *grea*, dar în situație mai *penibilă* nici odată.

Pe timpul principilor calvini era grea din cale afară situația bisericii române și tot grea a fost și acum sunt două sute de ani cînd cu sfînta Unire, dar penibilă ca azi n'a fost situația nici odată.

Pe timpul principilor calvini era o eră de persecuțiune, care isvora din motive religioase și sociale, iar din motive naționale numai în rîndul al doilea. Mișcarea pentru Unire asemenea în primul rînd de aceste motive a fost călăuzită: poporul român împilat era dornic de libertatea religioasă, socială și națională: aceste le aștepta dela catolicism și de aceea l'a și îmbrățișat. Deci ori cum s'ar judeca acele vremuri și acele mișcări, va rămînea adevărată constatare din fruntea acestor

șire: erau *grele* acele timpuri pentru biserica română, dar nu erau *penibile* ca cele de azi.

Dar despre ce este vorba azi? E vorba de ameliorarea sorții materiale a clerului, e vorba că să se facă posibilă și clerului suportarea sarcinilor mereu crescînde: cu un cuvînt e vorba despre îmbunătățirea sorții materiale a clerului.

Nu e vorbă: e importantă din cale afară și chestiunea aceasta. E adică adevărat, că clerul nostru e cel mai sărac din țara întreagă, că nu are nici pe de parte mijloacele de subsistență cele mai necesare, de cum să aibă mijloace pentru a aduce un trai tignit și pentru a putea crește familia, cu care Dumnezeu l'ar fi dăruit. De altă parte nu suntem noi atîta de naivi, cît să pretindem clerului nostru ca să servească numai iacă așa pentru sperarea răsplătirilor eterne, de oare ce trupul de o dată nutrește trecător așteaptă, și copiii nu-i poți crește cu promisiuni de bunătați viitoare, ci trebuie să-i îmbraci și să-i porți la școală; cari toate mistuesc parale multe.

Recunoaștem deci importanța extraordinară a chestiunii și recunoaștem necesitatea de a se îmbunătăți starea materială a clerului nostru. Constatăm însă numai atîta, că pe cînd în vremuri trecute *idealuri* erau acele, cari mișcau situația bisericii noastre, pe atunci azi e *penibilă*.

Întru adevăr e doar vorba, ca noi să ne ajuturăm pe noi, cu puterile noastre, din mijloacele noastre? De ar fi așa, atunci nu numai că ar fi îndreptățită mișcarea clerului nostru pentru îmbunătățirea sorții sale materiale, ci ar fi chiar laudabile, ar fi nobilă și vrednică de toată recunoștința și de tot sprijinul. Dar nu de asta e vorba, vorba e, ca să-ți ameliorezi soarta de *mila* altuia, și încă din mila aceluia, pe care nu-l *poate* durea de soarta ta, și dacă îl doare, apoi nu e fără de

interes. Va să zică, e vorba, ca să-ți ameliorezi soarta ta *materială* în contul bunurilor *spirituale*, în contul bunurilor de o *ordine mai înaltă*, în contul bunurilor, cari, în timpurile trecute cu mult mai grele de cum sunt cele de azi, însuflețeau clerul și poporul nostru credincios.

E ușor celor din Blaș, vor zice unii poate chiar și din cler; ei au plăți bune! Cei ce astfel gîndesc și grăesc nu pot fi luați în serios. Cînd prepositul unui capitlu, care după rang e socotit demnitar în statul întreg, abia are plată cît un maior de soldați, cînd canonicii au plăți de locotenenți, cînd profesorii abia au cîte 600—700 fl., e mare, e intețitoare și cel mai rău sfetnic e pururea sărăcia. Cînd e mai mare necesitatea de a se înălța la cerința situațiunei? Cînd e mai mare necasul. Iar necasul nu a fost mai mare nici odată.

Pe cumpănă de o parte stă demnitatea, libertatea, independența clerului nostru, și împreună cu a clerului și a poporului nostru de cealaltă parte stă *mila*, mila străinului, prețul bunurilor din blidul cel dintîiu.

Unde va întinde clerul mîna sa?

Am văzut pe airia, și nu ne legănam în speranțe. Congresul bisericesc din Sibiu a decis primirea, la Gherla s'a împărțit ajutorul, la Lugos tot asemenea, deși condiționat, la Orade pe cea urmă. Rămîne archidieceasa noastră.

Ce va face ea?

Decidă clerul. Noi părerea ne-am supus-o datorința ne-am împlinit-o. Acum mai îndrăsnim a spune, că consistorul nu poate lua singur răspunderea asupra sa. Și așa odiul îl apasă. Poștească clerul archidiece-san și decidă. Primească clerul mila și fie fericit. Dar dacă primește, poarte și răspunderea înaintea lumii și a posterității.

Cerem deci cu insistență convocarea cît mai grabnică a sinodului archidiece-san, sinodului archidiece-san să-i premeargă în fie-care tract protopopesic și sinoade pro-

topopești, care să decidă cu vot secret primirea ori ne primirea ajutorului de stat după modalitatea, cu care se dă. Ast-fel se va avea un vot liber, neinfluențat și pe baza acelor voturi sinodul va decide. La nici un cas însă consistorul răspunderea să nu o ia asupra sa.

Apoi fie ce va fi! Viitorul va arăta, când a fost clerul român mai conștiu de chemarea sa: atunci când îl purta în spate pe superintendentele calvin, ori acum, când sărută mina solgăbirăului pentru o sumă de 50—60 fl.

IARĂȘI COLONISĂRILE

Cu toate experiențele triste pe cari le-au făcut Ungurii pînă acum cu sistemul de colonizare, ei tot n'au prins minte. Mai ales Banatul le neliniștește somnul, deoarece în partea sa etnică românească, Românii sunt așezați în masse compacte.

Precum cetim în ziarele de peste Carpați, ministrul unguresc de agricultură a făcut cunoscut administrațiunei comitatului Timiș, că voește să mărească comuna Recaș prin colonizarea a o sută familii de agricultori maghiari. În scopul acesta ministrul are la dispozițiune 2.002 (cam vr'o 4.000 de pogoane) jugăre cadastrale de ale Statului, din care 100 de familii maghiare romano-catolice ar primi fie-care cite 20 jugăre, însă numai astfel de familii, cari dispun de o avere cel puțin de 1000 fl. Casele le va clădi Statul și o moșie cu casa împreună va fi socotită în 3620 fl., dintre care colonul va avea să plătească la început 600 fl., iar restul îl va amortiza în decurs de 50 de ani cu interese de 4%. Colonizarea s'a și început prin clădirea a 50 de case, în anul viitor se vor clădi alte 30, iar restul de 20 case, se vor clădi în 1901. Multe hatiruri știe

să facă guvernul «familiilor maghiare», zice *Gazeta Transilvaniei* când e vorba de împărțirea moșiilor statului, cari constituie bunul nostru comun! Dar ce să-i faci, dacă așa pretind interesele maghiarisărei. — Fie-le pe suflet!

Dar au mai făcut Ungurii colonii prin Banat și azi toți Maghiarii colonizați acolo ca să maghirizeze pe Români vorbesc, perfect — *românește*. Așa are să fie și cu noua colonie de lingă Recaș.

PLANURI-DE MAGHIARIZARE

D. Coloman Szell răspunzînd deunăzi unei delegații a societății de maghiarizare, al cărei president fusese, zise între altele, că numai prin «*cultură maghiară*» va putea să se consolideze Statul ungar.

D. Beksits *Gustav*, marele teoretician al șovinismului interpelează în «*Nemzet*» această vorbire a d. Széll în sensul maghiarizării.

D-l Beksics recunoaște, că numai cu maghiarisarea rapidă a orașelor nu s'a făcut nimica. S'a cîștigat elementul german pentru ideia de stat maghiar; se poate zice că și Slovacia în mare parte nu sunt dușmani Maghiarilor, dar *Românii stau pe loc*. Acesta e faptul serios, din dosul colorilor pompoase de maghiarisare. Nu numai că Românii nu se asimilează, dar *ni-micesc chiar mici canclave maghiare*. «*Resultatele îmbucurătoare ale asimilărei sunt deci unflute din partea stupidei închipuirii*».

Ne oprim aici, pentru a constata, că înainte cu 2—3 ani d-l Beksics era de altă părere. Ne spunea, cu statistica în mîna, în procente bine calculate, toate rezultatele asimilărei.

Omul s'a schimbat, cum se vede.

Ne pare bine că acum d-l Beksics să desminte însuși. Și mai bine ne pare, cînd

vedem că recunoaște, că consolidarea, urmărită de el, s'a făcut numai pe teren politic, și nu are de loc **caracter național** iar din acest punct de vedere, *maghiarismul e în primejdie*. Pentru că lupta între naționalități, lupta națională, primește acum o nouă formațiune — zice B. Ea se va desvolta mai departe, și nici problemele socialiste nu o pot împedeca, pentru că *sumburele socialismului nu nimicește sumburele naționalismului*. Vedem cum se întâmplă lucrurile în Austria, unde *socialismul face chiar servicii naționalismului*.

— «Vom putea noi opri, — întreabă Beksics, — în general, dezvoltarea luptelor de rasă, în formațiunea lor cea nouă, care deocamdată nu se manifestă în războiu deschis, ci amenință statele compuse din mai multe naționalități, cu **federalismul** ?

Acestea sunt premisele d-lui Beksics din care își trage concluziunile.

Zice că problema *națională maghiară* (va să zică ideea de stat maghiar) va fi supusă *unei crize grave în cel mai apropiat viitor*. Consolidarea de pînă acum, dă garanții Maghiarilor numai pentru zile de pace, nu însă și pentru zile critice. De aceea trebuie pusă pe alte baze. «*În Ungaria de sus și în deosebi în Ardeal trebuie făcute mari corecturi.*»

«Lupta de rasă, — zice Beksics — care aproape acum *în forma federalismului*, poate să pună în vibrație și inimile Slovacilor, dacă politica națională (firește maghiară) nu se grăbește cu apărarea pozițiilor amenințate. *Amenințarea e însă evidentă în părțile dela Tisa și Murăș pînă în Carpați*. Consolidarea noastră națională e vis simplu, sau rămîne consolidarea politică, pînă atunci, *pînă cînd părțile acestea de țară le avem numai politicește pe partea noastră, nu însă și din punct de vedere național și social*. Cu alte cuvinte, *în Ungaria de sus și în Ardeal, trebuie să*

întărim maghiarismul și cultura maghiară astfel, ca supremația maghiară să nu o poată nimici nici un fel de reacțiune. Federalismul nici în Austria nu e atît de periculos *cum ar fi în Ungaria*. Căci în Austria s'ar mai afla un *modus vivendi*. Germania nu are intențiuni să aneceseze provinciile germane, pînă mai tîrziu, cine știe cînd; iar Slavii din Austria cad geograficește și culturalicește departe de centrurile slave. De centrul cel mai puternic, de Rusia, în rot casul. *Dar Românii din Ungaria sunt vecini nemijlociți cu un stat de același neam și independent, sunt aproape de centrul aspirațiunilor pan-române*. Numai orbii nu văd, că politica noastră națională *are probleme urgente, cu a căror deslegare am întîrziat și pînă acum*. Celelalte părți ale țării, pînă la Porțile-de-fer, *sunt consolidate așa, că abstrăgînd dela rezistențele mici ce ar putea să vină din părțile slovace, mare prăbușire nu ar putea să sufere trunchiul corpului țării*. Dar măsurile de precauțiune sunt necesare și în Ungaria-de-sus.

Politica națională trebuie să copleșească cît de curînd, cu întreaga forță, părțile dinspre orient ale țării. Maghiarismul are necesitate aici de așa întărire, *ca să poată fi apărât caracterul național (maghiar) al Ardealului chiar și în mijlocul ori-cărui constelațiuni politice*. Sub aceasta *nu înțelegem apăsarea valahimei sau nimicirea ei și de altcum imposibilă*. Ci în părțile expuse din Orient trebuie întărit pentru totdeauna statul maghiar prin instituțiuni, prin administrație bună și prin *cultură îndeosebi prin lățirea maghiarismului*. Pînă cînd *Ardealul nu va deveni atît de maghiar și atît de național, ca să-și păstreze acest caracter și în mijlocul constelațiunilor duse-mănoase politice, despre consolidarea desăvîrșită de stat și națională nu poate fi nici vorbă*».

D'ALE NOASTRE

LIPSA DE PATRIOTISM

«*Toți suntem patrioți*», «*toți suntem naționali*», mai încape vorba?! Se pare ceva dela sine înțeles. Se pare. Dar cei ce cunosc împrejurările și oamenii și au și o idee lămurită despre puterea patriotismului adevărat, aceia rămân cam sceptici când aud aceste clișeuri. E netăgăduit că sunt și oameni adinc pătrunși de sentimentul patriotic în țară, dar numărul lor e disparent de mic. Nu-i vorba, nici nu prea poate fi mare, pentru că prea este tinără cultura noastră politică, iar patriotismul cel adevărat, iubirea de neam și de țară, care se manifestă în grije și în jertte, nu murgurește decît pe un tărîm de cultură sufletească serioasă și profundă.

«Patriotismul» lărmuitor ce se manifestă în vederea slujbelor și a furniturilor Statului, este, din nenorocire, în prisosință, dar acesta este o notă de decadentă sau de slăbiciune a virtuților cetățenești.

Neapărat, că ne gîndim la clasele superpuse și neapărat că în acestea ai putea aștepta ca sentimentul patriotic să fie deja mai generalizat și mai adinc de ce este.

Și acest sentiment, ca multe altele, este nu numai o rezultată a temperamentului, a eredității, ci în mare parte a mediului.

Școala noastră nu l'a avut aproape de loc în vedere. Mai întiu că limba românească, istoria și literatura nu se propuneau decît de ochii lumii, iar în cursul celorlalte lecțiuni, de matematici, științe etc., profesorii chiar dacă ar vrea, nu prea au mijlocul de a înriuri asupra desvoltării acestui sentiment.

Dar dacă școala nu a făcut și nu face mai nimic în această direcție, presa ar fi

putut și ar putea s'o înlocuiască sau s'o întregească. Presa noastră! Ce menire sublimă ar avea ea, mai ales azi cînd e destul de răspîdită, și ce puțin îi pasă ei de asemenea misiune.

Zicea cineva mai deunăzi, că nu cunoaște în lume o presă mai saturată cu personalități, cu violențe de limbaj, cu trivialități și întortocheri de fapte.

Adevărul e, că în afară de certuri desgustătoare, de exagerări bolnăvicioase, de informații superficiale nu găsești mai nimic în cele mai multe din ziarele noastre.

Dacă nu presa, de sigur luptele politice ar putea influența asupra desvoltării și încălzirii sentimentului patriotic. Da, dacă ele s'ar da pe tărîmul principiilor, dacă s'ar da în chip leal și nobil cum trebuie să se poarte luptele politice care au în vedere exclusiv înaintarea binelui public. La noi însă, politica adesea e o simplă negustorie de vorbe și de voturi, o negustorie care pentru mulți politicieni e foarte productivă. Firește, că pentru țară, pentru *patria* pe seama căreia se pretinde a se face acest comerț american, această «politică» este curată otravă care o oflește și o va omori, dacă se va continua încă multă vreme cu această respingătoare meserie de a acoperi cu fraze și sofisme interese meschine de parvenire bănească și socială. Cum putea dar o asemenea politică, lipsită aproape cu desăvîrșire de scopuri ideale și de mijloace oneste să desvolte patriotismul? Nu numai că nu putea, ci, din contră, aceste nenorocite lupte trebuiau fatalmente să stingă toate iluziunile, să oprească toate avînturile generoase, să sdrobească și să nimicească orice germeni de sentimente nobile moștenite dela generațiunile trecute, mai simple dar mai animate de sentimentul înălțării naționale, decît arhirafinata noastră generație.

Și dacă nici politica n'a fost pînă azi o

școală de pilde patriotice, de entuziasm și abnegațiune pentru binele țării de unde mai puteau isvorî aceste sentimente? Din societatea cultă?

Apoi dacă cei mai mulți oameni din această societate se iau la întrecere în vîntoarea după funcții, în stăruințe interesate pe la ministere, în goană nebună după îmbogățiri în detrimentul conștiinții morale, în lux prostesc și în maimuțarie franțuzească? În care țară din lume se mai vede acest fenomen întristător, ca o mare parte din clasa cultă să se fudulească în mod atît de copilăros cu limba franțuzească, să imiteze obiceiuri și nimicuri franțuzești și să-și facă din această scîrboasă afecțiune un paravan de «cultură»?

Și ne mai mirăm, că cea dintîiu grijă a unor astfel de părinți este de a-și franțuzi copiii crescîndu-i artificial într'un mediu străin de cel românesc?

Iată cîteva cauze care au împiedicat în chip meșteșugit dezvoltarea sentimentelor patriotice la noi.

Unde o să ajungem cu acest nenorocit sistem? Unde?

Basarab.

VIITORUL MONARHIEI HABSBURGICE

Revista franceză «*La Quinzaine*» dela Paris publică un mare articol sub titlul «*La décomposition de l'Autriche Hongrie*» în care anonimul autor arată criza prin care trece acest imperiu și soarta ce-l așteaptă.

Vom da cetitorilor noștri, în cele următoare un resumat din acest interesant articol.

I

Noi asistăm la o dezvoltare logică a unui războiu de rasă în Austro-Ungaria.

Fără îndoială nici una din formele con-

flictelor care atestă evoluția continuă a Statelor mari nu este străină în Austro-Ungaria contemporană; conflicte de temperamente politice, între liberali și autoritari, dinastici și independenți, tradiționaliști și novatori; conflicte religioase între partizanii hegemoniei eclesiastice și între teoreticienii «Statului neutru»; conflicte sociale, care, în Galiția, Croația și pe pustele Ungariei au tras mai multe baionete și au făcut mai multe victime decît în or-care alt Stat civilizât. Dar caracterul specific al contradicțiunilor, al obstacolelor, al revoltelor de conștiință și chiar al răsvrătirilor de care guvernele se împedică la Viena ca la Budapesta, este a se căuta în faptul că îndărătul fie-căruia din aceste manifestațiuni incolțește un instinct, o res-bunare sau o ambițiune de rasă.

Orcît meșteșug s'ar întrebuința în gruparea cifrelor statistice populațiunilor este cu neputință de a face să reiese din ele un titlu de drept pîntru hegemonia fie a Germanilor, fie a Maghiarilor, fie a amîndorora reuniți. În Cislaitania, unde ea se pretinde a fi stăpînă, națiunea germană nu numără decît aproximativ 8 milioane și jumătate de indivizi, față cu 15 milioane de concetățeni de naționalități diferite. Maghiarii, așezați, în cadrul lor translaitan, în fața Slavilor și a Românilor nu sunt reprezentați decît prin 7 milioane și jumătate de suflete, — tot după statistica oficială pîrtinitoare, — într'o populațiune totală de 17 milioane și se găsesc deci și dinșii în minoritate.

În acest secol care se închină, poate pînă la exces, înaintea legii numărului, dar care a făcut mintea noastră să recunoască în număr unul din titlurile cele mai puțin echivoce în revendicările puterii, constituțiunea ar trebui să fie un reflex, al acestei juxtapozițiuni a raselor. Dar din potrivă, în formă, imperiul Habsburgilor nu se compune decît din două State, unul german,

celalalt unguresc. Iar cît pentru funcționarea acestui organism dualist, cu cît îl studiezi mai mult în detaliile vieții electorale, administrative, școlare, și fiscale, cu atît mai mult apare concretă și derminată ideia rasselor privilegiate, cu toate că principiul egalității ar fi teoreticește proclamat. Și aci se descopere *plano* cauza permanentă și adîncă a răului ce minează monarhia Habsburgilor: întreg spiritul constituțiunei este spre a asigura hegemonia celor două rasse. S'a pretins în 1867 (după o expresie ceva abstractă, dar justă a *Memorandului* românesc, de care vom avea a ne ocupa mai tîrziu) a concilia aceste idei inconciliabile: *modernizarea* Statuui, pînă atunci absolutist, și suprimarea «individualității naționale ca factor de Stat» a fie-cărui grup secundar. Aceasta înseamnă a da și a lua în același timp, a oferi libertatea politică sub condițiunea ca ea să nu serve popoarelor a-și revindica ceea ce ele au mai scump pe lume.

În nădejdea de a reduce frecările inerente acestei contradicțiuni, constituția a fost făcută o mașinărie ciudat de complicată.

Cum s'a pomenit vechea dinastie a Habsburgilor că i se impune, a doua zi după Sadowa, aceste forme constituționale; care a fost rolul Maghiarilor bruscamente ridicați la rangul de asociați ai elementului german după ce suferiseră jugul acestuia; pentru ce s'a introdus această *dublă centralizațiune*, după expresia savantului ceh Palacky, în loc de un sistem federativ care ar folosi în mod egal tuturor naționalităților — aceasta formează un lung capitol de istorie contemporană pe care n'avem să-l scriem.

(Va urma).

PRESIUNE STUPIDĂ

O foaie ungurească, *Bud. Hirl.*, vorbind de criza celor două guverne din Austro-Ungaria, caută să dovedească, că contele Thun trebuie să-și de demisia și Împăratul *trebuie* să i-o primească.

Organul pomenit discută însă și eventualitatea retragerii d-lui Széll, dar se grăbește a adăoga «**că aceia care cred că Széll ar putea să cază, comit o adevărată les-majestate**».

Ungurul tot acelaș: dacă nu e brutal, e prost.

AUSTRIA CONTRA MAGHIARILOR

Lupta dintre contele Thun și d. Széll s'a terminat. Nici unul nici altul nu vrea să cedeze. Hotărîrea este la Împăratul și se așteaptă în fiecare moment.

È vorba, că amîndouă cabinetele și-ar fi dat demisia, spre a înlesni astfel decisiunea monarhului.

În acest timp, Germanii din Austria continuă în mod foarte energic a se pronunța și a protesta contra obrăzniciei presiuni pe care Maghiarii caută a o exercita asupra Austriei.

D. dr. Lueger, primarul Vienei, și-a ridicat din nou glasul în Lantagul din Viena cerînd ca această reprezentațiune a Austriei să protesteze în contra prepotenței Maghiarilor, în deosebi în potrive presiunii lor în chestia pactului.

D. dr. Lueger, accentuează că în contra Maghiarilor trebuie pornită o luptă cu puteri unite.

Propunerea de a protesta s'a primit.

Ungurii sunt furioși din această cauză.

Dealtecum, parte dintre Germanii din Austria au lansat o nouă losincă «Los von Ungarn» — «să o rupem cu Ungaria».

CHESTIA „IMPARAȚIEI“ MAGHIARE

Dorința Nemților din Austria ar fi, ca Galiția să fie desmembrată de către Austria și trecută la Ungaria. Cu chestia aceasta se ocupă acum *Galicien*, organul Ruteniilor din Galiția și zice așa:

— «Polonii nici nu vreau să audă de o desfacere a Galiției de către Austria. Aceasta nu o doresc din mai multe motive. Primul motiv e, că prin aceasta ar perde influența ce o au astăzi asupra politicii externe a monarhiei, și pe care ei o vor putea folosi la ocaziune bine venită în scopul realizării planurilor lor, cari culminează în restabilirea vechei lor patrie, a *Poloniei*. De altă parte dacă Galiția s'ar destace de către Austria, prin aceasta s'ar da maghiarilor ocaziunea să și valideze «dreptul istoric» asupra Galiției, iar pe calea aceasta Polonii ar deveni egali cu celelalte naționalități nemaghiare din Ungaria și ar depinde întru toate dela *Maghiari*. O astfel de *supremație maghiară* ar fi apoi mult mai simțită din partea Polonilor».

D'ALE SLOVACILOR

Slovacii Americani către cei din Ungaria. —
O comună bisericească harnică.

Două din cele mai mari reuniuni ale Slovacilor emigrați din America, una generală și alta specială a femeilor slovace de acolo, au ținut, luni, 20 Maiu, de odată adunări, în orașul *Chicago*. Cu prilegiul acesta au trimis organului slovac «*Nár. Noviny*», prin telegraf submarin următoarea depeșă:

«Mai multe sute de frați și surori slovaci, adunați la un banchet din cele mai splendide, vă salută, pe voi frații noștri încătușați în jug. Dacă ne-ați vedea, ar trebui să izbucniți în bucurie viitoare, pe

noi, care serbăm în libertate, drept și egalitate marea noastră serbare. Iar noi în bucuria noastră trebuie să stăm mihniți asupra soartei voastre celei groaznice! Dar chinurile voastre sunt și ale noastre chinuri; ne îndatorăm ca pentru un scop sfânt, de a vă ușura suferințele și împrăștiia nourii ce vă apasă frunțile».

«*Nár. Noviny*» dela 30 Maiu scrie, că comuna bisericească luterană din *Bucovăț* era mai mică din întreg protopopiatul (senioratul) *Nitrei*, a hotărît a nu primi ajutorul statului pentru întregirea plăței preotului său, ci la sinodul local ținut în 28 Maiu a ridicat, cu însuflețire plata lui pînă la suma îndestulitoare.

SITUAȚIA LUI SZÉLL

Ziarul *Egyelértés* primește o corespondență dela Viena, în care se zice:

«Ministrul-președinte austriac ar fi căzut deja în ora prima, și deodată cu aceasta s'ar fi aprobat și politica lui Coloman Széll referitoare la pact, dacă s'ar putea ști, ce să se întîmple cu Austria după căderea lui Thun?... Contele Thun deja cînd și-a jucat cartea, a știut, că dacă nu va cîștiga el, atunci — dacă nu tocmai Austria — constituția austriacă va fi perdată. Popoarele Austriei au sărit și în capcana lui Thun. Germanii perzîndu-și vederea clară, s'au înșirat lîngă cordonul cehic. Ba s'a întîmplat chiar în dieta Austriei de jos și aceea, că liberalii s'au aruncat în brațele lui Lueger numai pentru că era vorba de o hotărîre în contra Ungariei. Aceasta este semnatura situațiunei. Într'atîta a știut să adune în jurul său taberele austriace contele Thun. Și dacă ministrul-președinte austriac și-ar da azi dimisia, Coroana n'ar fi în situație de a primi această dimisie... Nu este pesté Leitha bărbat de stat, care ar lua lupta cu programul de pact primit și de rege. Dar chiar de s'ar afla un bărbat cu abnegare de sine, nu se poate închipui majoritate,

care ar putea să fie câștigată pentru a sprijini această politică, și în fine — ceea ce este și mai trist — nu există parlament, această majoritate, chiar de ar fi, să-și valideze în chestiunea aceasta voința ei.

«Situația este așa dar următoarea: cele două guverne nu se pot înțelege și deocamdată nici nu vor mai trata. Monarhul nu poate decide, căci *ar aduce monarchia într'o neprevăzută criză*. Nu despre paritatea băncii, nici despre formula Széll se tractează la Curte și în palatul maghiar din Bankgasse, ci despre aceea, cum s'ar putea salva pactul pentru monarchie»...

Der Untergang Österreichs

In der europäischen und namentlich in der französischen und russischen Presse liest man oft die Meinung, das Habsburgerreich gehe mit Riesenschritten seinem Untergange entgegen. Diese Auffassung dürfte ja interessirt sein, aber nichtsdestoweniger beruht sie leider auf logischen Erwägungen. Die Entwicklung der politischen Verhältnisse in Österreich-Ungarn ist seit einer Reihe von Jahren eine solche, dass es den besten Freunden Österreichs bange wird, wenn sie an dessen nächste Zukunft denken.

Unstreitig wird das Reich von den unglücklichen nationalen Kämpfen erschüttert aber bei weitem mehr gefährdet ist das Reich durch sein lockeres stets kündbares staatsrechtliches Gefüge, denn gerade infolge dieser dualistischen Zerfahrenheit kann auch die Nationalitätenfrage im Reiche unmöglich einer vernünftigen, Dauerhaftigkeit und Ruhe versprechenden Lösung zugeführt werden.

Die österreichisch-ungarische Realunion gibt den schlagendsten Beweis für die Ansicht aller Staatsrechtler, derzufolge kein Staatenbund, und die Realunion ist doch eine Abart des Staatenbundes von langer

Dauer sein kann; denn früher oder später führt er unaufhaltsam zur Separation.

Auch wir sind mit Hilfe der österreichischen Regierungen an diesem Punkte angelangt. Die Magyaren wollen die Zollgemeinschaft sprengen, um dann naturnotwendig die Unabhängigkeit des Landes, mit oder eher *ohne* Personalunion, — zu proklamieren.

Die österreichischen Deutschen hingegen fordern ganz offen die Lostrennung Österreichs von Ungarn und werfen schon den Széll aus Wien hinaus.

Die Monarchie ist seit drei und dreissig Jahren in zwei Staaten zerspalten; jeder lebt absolut für sich allein; in dem schwachen Schatten der politischen «Einheit» die noch mit Ach und Krach einigermaßen aufrechterhalten wurde, konnte kein Gefühl der Interessen-Gemeinsamkeit aufkommen; im Gegentheil, unter dem Drucke der *künstlich* entwickelten Verhältnisse musste die gegenseitige Entfremdung überhand nehmen, der Abgrund sich erweitern; die von zehn zu zehn Jahren erfolgende periodische Verkleisterung des stets lockerer werdenden Gefüges musste in allen denkenden Köpfen den Gedanken an die Unhaltbarkeit des Dualismus nur mehr begründen und so stehen wir heute vor zwei mächtigen secessionistischen Strömungen.

Wie kann man da noch Jemandem die Überzeugung von dem gesicherten Bestande des Habsburger Reiches beibringen?

Die österreichischen Staatsmänner sind zu politischen Krüppeln degenerirt, und sind froh, wenn die magyarischen Schreier mit Österreich über die Erneuerung des Ausgleiches überhaupt noch verhandeln. Schritt für Schritt sind die österreichischen «Staatsmänner» vor dem blinden Magyarenlärm gewichen, so dass sie heute mit Ungarn, wie mit einer souveränen Macht umgehen.

Das ist eben der Fluch der bösen Beust'schen That!.....

Dieser Tage, als die Ausgleichs-Verhandlungen scheiterten, mochte man einen Augenblick an eine Art Wiederaufleben der Energie in den österreichischen officiellen Kreisen denken. Man schöpfte Hoffnung. Man glaubte, die Österreicher dürften doch so viel Courage haben, den Magyaren zu erklären, dass Augensichts dieser sich als total unhaltbar erwiesenen staatsrechtlichen Verhältnisse, der Dualismus zumindest einer Revision im Sinne einer strammern *Einheit* und Unlösbarkeit unterzogen werden müsse. —

Nicht einmal diesen Muth haben die Wiener Kreise, bei denen doch die Entscheidung liegt. Nein; im Gegentheil, sie umarmen den aufgeblasenen Szell, lieb-kosen ihn und bitten ihn, er möge doch die Grossmuth haben mit ihnen weiter zu verhandeln und ein klein wenig nachzugeben, nur ein ganz klein wenig, damit den bösen österreichischen Parteien etwas Sand in die Augen gestreut werden könne.

Der Kaiser will wieder einmal keine Krise haben — ; Graf Goluchowski strapaziert sich schrecklich mit endlosen Vermittlungs-Vorschlägen und, schliesslich und endlich, Du Allmächtiger Gott, die «beiderseitigen Regierungen» machen wieder in Verhandlungen. Szell scheint doch ein rechtgläubiger Katholik zu sein: er hat sich der Wiener hohen Kreise erbarmt — und sich herabgelassen, mit den kleinen Vertretern des mächtig sein könnenden Kaiserstaates zu «handeln».

Und da sollen die der Monarchie feindlich gegenüberstehenden Kreise nicht an deren nahe bevorstehenden Untergang denken?

Mit einem solch widerlichen, gummiartigen Rückgrat gegenüber der magyarischen bloß von Impertinenz strotzenden Erbärmlichkeit will man das Habsburger-

Reich aufrechterhalten? So verfährt man mit diesen frechen nur von Österreich und des Kaiserhauses Gnade ausgehaltenen Panduren-Politikern?

Also der Graf Thun, der einen etwas steiferen Nacken bewahrte, soll fallen, und der Phrasen-Kreisler Széll soll bleiben?

«Du liebes Österreich», du sinkst noch zu einem magyarischen Comitatus herab und die «Weisheit» der Reichspolitik macht aus deinen Staatsmännern noch magyarische Stuhlrichter!

Eine solche unerhörte Erniedrigung, eine solche weichliche Mutlosigkeit und Preisgebung der höchsten Reichs- und Völker-Interessen ist eine Schmach, womit man Österreich alle Sympathien der Völker abwenden wird.

Bei dieser Politik der eigenen Entmanung und der im Staube sich windenden Liebedienerei gegenüber der, übrigens ohnmächtigen, magyarischen Frechheit *muss* das Reich zu Grunde gehen.

Flere possumus, sed juvare non.

Ein Banater Rumäne

NEUER PRESSPROCESS

Gegen die Redaction der zu Arad erscheinenden rumänischen Zeitung «*Tribuna Poporului*» wurde ein neuer Pressprocess angestrengt und zwar wegen eines angeblich die Rumänen gegen das Magyarenthum aufhetzenden Artikels.

Aber gegen die täglich in den magyarischen Zeitungen gegen die Rumänen hetzenden Magyarisirungs-Artikel wird natürlich noch immer kein Pressprocess eingeleitet.

Herr von Széll könnte sich auf seine berühmte auf «*Recht, Gesetz, und Gerechtigkeit*» lautende Regierungs-Maxime ein Patent ausstellen lassen.

Dieser saubere magyarische Regierungschef soll, wie die Pester Judenblätter ver-

sichern, der ehrenhafteste politische Charakter Ungarns sein. Na, da kann man sich lebhaft vorstellen wie die andern «Charaktere» der Magyaren aussehen dürften!

Alle «Formeln» dieses ergebenen Freundes der Kossuthistischen stellen sich der Reihe nach als ordinäre Gauklerkünste heraus. Herr von Széll muss ein colossal intelligenter und moderner «Staatsmann» sein, wenn er sich eingebildet hat, mit seinem auf Lug und Trug beruhenden Programm die Nationalitäten bethören zu können.

INFORMAȚIUNI

A apărut: *Din tainele vieții, romane și schițe* de Margareta Moldovan, Sibii, «Tipografia», 1899, un interesant volumaș asupra căruia vom reveni la ocazie. Prețul 3 Lei.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1900, va apare la 1 și 15 a fie-cărei luni: **Noua revistă Română**, cu colaborațiunea celor mai însemnați scriitori români.

Director gerant: C. Rădulescu-Motru, București.

Capitalul editurii: 50.000 Lei.

Abonamentul pe un an Lei 24

» pe 6 luni » 13

» pe 3 luni » 6

Un număr » 1

Noua Revistă Română va publica articole la toate chestiunile de interes actual pentru publicul român.

Fie-care număr din *Noua Revistă Română* va cuprinde:

Un articol politic, relativ la una din problemele care va preocupa activitatea parlamentului. Prin obiectivitatea și cum-pătarea ce se vor păzi în redactarea acestui articol, revista va încerca să îndepărteze atențiunea publicului dela disputele personale și pătimase, cari din nefericire ocupă astăzi primul plan al luptelor noastre politice, pentru a deschide drum, în locul acestora, discuțiilor de principii, singurele,

din cari poate să resulte o direcțiune sănătoasă în organizarea statului.

Un articol literar. Cercetări istorice și filologice. Studii și creațiuni literare.

Un articol științific popular, care să sprijine începuturile industriale și în genere încercările unei exploatați raționale a avuțiilor Țării.

Cronica literară. Cronica teatrală. Nou-tăți științifice Cronica politică, financiară. Bibliografie.

Cetim în *Foaia Diecesană* din Caransebeș:

Românii grăniceri din Severin au cele mai multe și mai frumoase jocuri naționale românești. Deosebit de frumoase, elegante și — putem zice — artistice sunt jocurile bărbaților.

Îți crește inima, când vezi șiruri lungi de grăniceri voioși jucând *Iedera, Cîrligul, Tropa, Poșovaica pe un picior, Poșovaica pe amîndouă picioarele, Ciocănița, Ciutulica, Doica-fira, Ostrovanca, Crăiasa, Ursa, Rața, Arnindea, Blînda, Momiru*, etc.

Precum sunt jocurile grănicerilor noștri, tot așa de drăgălașe și pline de motive românești sunt melodiile a acestor jocuri, pe cari d-l A. Sequens profesor de muzică la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș le-a adunat, armonisat pentru pianoforte și tipărit în atelierul litografic Oscar Brandstätter în Lipsca într'un caet elegant și pe hîrtie foarte fină.

Jocurile mai sus amintite au ajuns în proprietatea d-lui Petru Valușescu (Caransebeș), dela care se pot procura cu prețul de 80 cr. (2 Lei) trimise franco.

Le recomandăm tuturor, cari iubesc muzica națională românească!

Doi băeți din comuna *Mureș-Sin-Craiu* cercetează, în lipsa de școală confesională, școala de stat de acolo, unde primesc învățătura în «limba statului», adică cea maghiară. Dînd însă odată de un legendar de *Ioan Popescu*, frunzărind și cetind prin el, li s'a părut, că cartea aceasta are un deosebit farmec pentru ei. S'au deșteptat adică în ei aceleași sentimente, ca și în ne-

muritorul *Eliade Rădulescu*, fiind în decursul învățături ce o primea în limba greacă, a dat la un păstor de o carte românească: *Alexandria*, pe care mai apoi ascuns într'un coș din pod, a cetit-o din doască în doască, sorbind coprinsul ei, predat în limba maternă, care l'a fermecat. S'a deșteptat acum în băeți dorul de-a ajunge să aibă și ei o asemenea carte fermecătoare și în nepriceperea lor copilărească, presupunînd, că cel scris pe păretele cărții — *Ioan Popescu* — este trimițătorul de cărți românești, i-au adresat acestuia o frumoasă rugămintă, ca «să facă bine și să le trimeată» și lor asemenea cărți. Oficiul postal a căutat multă vreme pe «trimițătorul de cărți» *Ioan Popescu* și în cele din urmă abia s'a aflat un bărbat cu asemenea nume în persoana primarului comunei *Toplița-română*. Dar acesta era alt *Ioan Popescu*, nu cel, căruia era epistola adresată. Primarul *Popescu* a trimis rugămintea băeților secretarului consistorial dr. *Elia Cristea*, din Sibiu, care s'a interesat mai de aproape de dorința școlarilor însetați după carte românească, le-a trimis din librăria archidieceșană mai multe cărți de școală și de rugăciuni.

POȘTA REDACȚIEI

M.-Sibiu. — Exemplarul dintiu nu ne-a sosit. Mulțumim.

* * *
Nedescifrabil. — Fiți sigur, că dacă Liga ar avea posibilitatea de a face ceva pentru Românii din acea provincie, ea ar fi făcut de mult. Dar voința ei este împedicată de despotismul fără pereche ce domină acolo.

* * *
D-lui I. V. — Loco. Adresa o puteți afla în oricare Anuar al Bucureștilor. Noi nu ne putem ocupa de chestiunea de care ne vorbiți.

* * *
D-lui din F. — E vorba că o să ne trimeteți o dare de seamă. Așteptăm.

 S'a pus sub tipar

ANUARUL BUCUREȘCILOR

CAROL GÖBL

PE ANUL 1899-1900

și va apare la 1 Iunie 1899.

Rugăm pe toți industriașii, comercianții, funcționarii, proprietarii, avocații, inginerii și particularii, cari nu sunt trecuți în Anuar său sunt greșit trecuți, a ne trimite în cel mai scurt timp adresele d-lor corecte, spre a se publica **gratis** în Anuar.

Asemenea se primesc anunțuri cu prețuri moderate.

A se adresa: Institutului de Arte Grafice **CAROL GÖBL**, str. Dómnai 16.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu

Se află de vînzare:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS

Prețul: 2 fl. sau 2 Lei 50 Bani.

Comandele se pot face la: TIPOGRAFIA, soc. pe acțiuni
IN SIBIU

Cu Preț Redus!

A apărut și se află de vînzare la «Tipografia», societate pe acțiuni în Sibiu

ȘCOALELE DIN BLAJ

STUDIU ISTORIC

DE

NICOLAE BRANZEU

Profesor la liceul I. C. Brătianu în Pitești

Prețul redus de la 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto poștal încă 5 cr. mai mult